

Aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Datum: 20 april 2020 Uw kenmerk: - Ons kenmerk: 1677856/GS/tk
Telefoon: 070 340 75 20 E-mail: voorzitter@gr.nl Bijlagen: 1

Onderwerp: Wetenschappelijke discussiebijeenkomst COVID-19: apps als onderdeel van een exitstrategie

Geachte minister,

Op 19 april jl. leidde de Gezondheidsraad een multidisciplinaire wetenschappelijke discussiebijeenkomst over medische, ethische, juridische en maatschappelijke aspecten van het gebruik van apps als onderdeel van een exitstrategie uit de intelligente *lockdown*. Deze videoconferentie vond plaats op initiatief van het ministerie van VWS, maar werd door mij geleid als voorzitter van de Gezondheidsraad. Deze onafhankelijke discussiebijeenkomst stond los van de activiteiten rondom de selectie van apps (appathon) die in hetzelfde weekend door het ministerie georganiseerd werden. Het doel van de discussie was om de wetenschappelijke vragen te inventariseren die relevant zijn voor een maatschappelijk verantwoorde implementatie van apps als onderdeel van een exitstrategie. Graag bied ik u hierbij het verslag aan van deze discussiebijeenkomst (in de bijlage) alsook hieronder een aantal overwegingen mijnerzijds.

Voor een exitstrategie is het van groot belang dat de GGD'en hun (wettelijke) taken voor bronopsporing en contactonderzoek zo goed mogelijk kunnen uitvoeren. Digitale applicaties kunnen hier op verschillende manieren aan bijdragen. Ik denk daarbij aan digitale hulpmiddelen, zoals apps waarin de besmette persoon zelf registreert met wie er in de afgelopen periode contact is geweest of waarmee opgespoorde contacten eventuele symptomen registreren en doorgeven aan de GGD. Ik vind het van belang dat er bij de inzet van digitale hulpmiddelen uitgegaan wordt van de behoeften van de GGD'en om hun wettelijke taak om bron- en contactopsporing uit te voeren. Tijdens de discussiebijeenkomst is gesproken over uitbreiding van deze ondersteuning met apps die kunnen worden ingezet om contacten te traceren op basis van nabijheid (via bluetooth). Het voordeel van een effectieve '*tracking and tracing-app*' zou zijn dat de GGD sneller en diepgaander zicht krijgt op contacten, waardoor de epidemie beter kan worden bestreden.

Tijdens de discussie hebben experts uit verschillende disciplines een aantal vragen opgeworpen over de technische, medische, ethische, juridische en maatschappelijke aspecten van '*tracking and tracing-apps*' als onderdeel van een exitstrategie.

Belangrijke aandachtspunten die werden geïdentificeerd zijn:

1. Wat is de effectiviteit, betrouwbaarheid en doelmatigheid van een '*tracking and tracing-app*'? Apps hebben foutenmarges en kunnen daarom zowel fout-positieve als fout-negatieve signalen genereren. De effectiviteit van dergelijke apps hangt ten eerste sterk af van de teststrategie en de kwaliteit van de testen. De sensitiviteit van de huidige pcr-test, zeker bij personen met geen of weinig symptomen, moet niet worden overschat. Ten tweede is de effectiviteit sterk afhankelijk van het percentage van de bevolking dat de app installeert. Ten

derde is nabijheid op zichzelf niet voldoende voor transmissie; de vraag is hoe goed de (bluetooth)technologie in staat is om epidemiologisch relevante contacten vast te stellen. Een teveel aan meldingen zal leiden tot overbelasting van de GGD'en en onnodige quarantaine-adviezen.

2. In de afgelopen periode is gebleken dat de bevolking goed in staat is geweest de maatregelen op vrijwillige basis na te leven. Dat dit zo goed gelukt is komt deels voort uit solidariteit en vertrouwen in de overheid. Gebrek aan vertrouwen in de selectie, werkzaamheid en veiligheid van een app kunnen hier afbreuk aan doen.
3. Er is benadrukt dat het installeren van de app niet verplicht wordt gesteld. Maar het is niet ondenkbaar dat werkgevers of winkels het gebruik van de app voor hun werknemers respectievelijk klanten zouden willen verplichten. Hoe kan een dergelijk ongewenst gebruik voorkomen worden?
4. De vraag is in hoeverre vrijheidsbeperkende maatregelen dwingend kunnen of mogen zijn voor iemand die via de app getraceerd is, maar geen bewezen infectie of symptomen heeft. Hoe kan worden afgewogen welke maatregelen het minst inbreuk maken op de fundamentele rechten van individuen (subsidiariteit) en of deze beperkingen gelegitimeerd zijn in het licht van het doel en de effectiviteit van de app (proportionaliteit)? Kan een app op andere wijze ingezet worden voor gedragsbeïnvloeding (nudging)?
5. Wat wordt de wijze van toetsing, toezicht en monitoring van de kwaliteit, werkzaamheid en veiligheid van de app? Van welke beoordelingscriteria zal gebruik gemaakt worden om te beoordelen of de app gecontinueerd, gestopt of aangepast moet worden?
6. Is er aanvullende wet- en regelgeving van toepassing op inzetten van de app? Is bij testen van asymptomatische personen de Wet op het bevolkingsonderzoek (WBO) van toepassing, met bijbehorende vergunningplicht? Is de app een medisch hulpmiddel?

De Gezondheidsraad vraagt om brede afweging van de technische, medische, ethische, juridische en maatschappelijke aspecten verbonden aan het invoeren van nieuwe app-technologie. Een onzorgvuldig proces zou een negatieve impact kunnen hebben op het vertrouwen van burgers in de aanpak van de overheid, en daarmee mogelijk ook op het naleven van andere, reeds in de praktijk gebleken effectieve maatregelen. Niet de technologie zelf zal de uitweg uit de *lockdown* bieden, maar het gedrag van de mensen in de samenleving. Uit de discussiebijeenkomst is een aantal belangrijke randvoorwaarden naar voren gekomen, waaronder toegankelijkheid, informatie, rechtvaardigheid, adequate toetsing en monitoring, verantwoordelijkheid en waarborgen van privacy. De Gezondheidsraad is graag bereid over deze aspecten verder te adviseren.

Een afschrift van deze brief is ook naar de voorzitter van de Tweede Kamer gestuurd.

Met vriendelijke groet,

prof. dr. B.J. Kullberg
voorzitter